

VAI TRÒ CỦA HOẠT ĐỘNG NGOẠI KHÓA TRONG NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG DẠY HỌC TẠI TRƯỜNG SĨ QUAN CHÍNH TRỊ HIỆN NAY

NGUYỄN VĂN TOÀN
Trưởng Sĩ quan Chính trị

Ngày nhận bài: 16/02/2022; Ngày phản biện, biên tập và sửa chữa: 28/02/2022; Ngày duyệt đăng: 07/03/2022

ABSTRACT

Along with regular activity, extra-curricular activity is an important part of the educational program at educational institutions in general, and the Political Officer School in particular. Proper awareness of the role of extracurricular activity is a necessary premise to present effective and appropriate solutions, contributing to improving the teaching quality.

Key words: Teaching, activity, extracurricular activity, Political Officers

Theo Từ điển Tiếng Việt do Trung tâm Từ điển học - Nxb Đà Nẵng phát hành năm 2009, tác giả Hoàng Phê cho rằng «Chương trình là toàn bộ nội dung học tập, giảng dạy được quy định chính thức cho từng môn, từng lớp hoặc từng cấp học, bậc học»; «Hoạt động là tiến hành những việc làm có quan hệ chặt chẽ với nhau nhằm một mục đích chung, trong một mục đích nhất định»; «Ngoại khóa là môn học hoặc hoạt động giáo dục ngoài giờ, ngoài chương trình chính thức; phân biệt với nội khóa». Từ định nghĩa trên có thể cho rằng chương trình ngoại khóa là toàn bộ nội dung học tập, giảng dạy ngoài giờ và được áp dụng cho từng môn học và đối tượng học cụ thể nào đó. Trong khi đó, hoạt động ngoại khóa (HĐNK) có thể hiểu là những hoạt động có mục đích và mối quan hệ chặt chẽ với nhau được tiến hành ngoài giờ học hoặc chương trình học chính khóa nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập chính khóa. Một số nhà nghiên cứu cũng có quan điểm rằng: Hoạt động ngoại khóa là các hoạt động dành cho sinh viên diễn ra ngoài chương trình giáo dục chính khóa của nhà trường. Các hoạt động ngoại khóa diễn ra ở tất cả các bậc học và cấp học. Các hoạt động này thường là các hoạt động tự nguyện, ví dụ như các hoạt động ngoại khóa không nằm trong chương trình học chính khóa mang tính bắt buộc của nhà trường, không phải đóng phí, và thường bao gồm sinh viên ở cùng độ tuổi tham gia. Các hoạt động này do sinh viên tổ chức và điều hành dưới sự hướng dẫn và chỉ đạo của khoa giáo viên và các giáo viên chủ nhiệm.

Ngoại khóa không nên hiểu là công việc ngoài giờ học, ngoài chương trình, thực hiện tùy tiện được sao hay vậy. Ngoại khóa chỉ có nghĩa là không đặt sự giảng dạy của giảng viên bộ môn lên hàng đầu mà xem trọng hoạt động tự giác vận dụng sáng tạo của người học. Đó cũng là việc học đích thực, do người học tự nguyện, tự chọn, tự làm ra mà học. Hoạt động ngoại khóa là hoạt động giáo dục sự linh hoạt và hoạt động thâm mĩ, là các hoạt động nằm ngoài chương trình học chính khóa. Các hoạt động ngoại khóa cho phép người học tự thể hiện ý kiến và suy nghĩ, góp phần xây dựng kỹ năng lãnh đạo và áp dụng kiến thức vào thực tế. Người học biết cách học một cách kiên nhẫn để đạt đến mục tiêu, phát triển tài năng hay kỹ năng cũng như xây dựng nhân cách trong quá trình tự học tập. Người học có thể tham gia hoạt động ngoại khóa ở lớp/ trường hoặc ngoài xã hội với nhiều lựa chọn khác nhau: thể thao, văn hóa, nghệ thuật, tình nguyện, tổ chức...

Từ những cách tiếp cận trên, có thể quan niệm HĐNK là những hoạt động cho người học ngoài giờ lên lớp, không nằm trong chương trình chính khóa. HĐNK được tổ chức dựa trên tinh thần tự nguyện, tự giác của người học do nhà trường, khoa giáo viên hoặc đơn vị quản lý người học tổ chức, quản lý, duy trì và tiến hành theo chương trình, kế hoạch, mục đích cụ thể nhằm bổ sung

và hỗ trợ chương trình chính khóa, giúp nâng cao chất lượng đào tạo và tạo môi trường học tập có áp dụng thực tiễn cho người học theo mục tiêu, yêu cầu đào tạo.

HĐNK là một mô hình hoạt động rất thiết thực, hữu ích. Sau những giờ học tập căng thẳng trên lớp, thời gian dành cho những hoạt động ngoại khóa giúp người học chủ động tham gia, vui vẻ xả stress, nâng cao được kỹ năng sống; tham gia những hoạt động ngoại khóa, người học còn có điều kiện gần gũi nhau hơn, chia sẻ với nhau những kiến thức mà mình đã học tập được, rèn luyện bản lĩnh tuổi trẻ, tính tự lập, lòng dũng cảm, sự nhanh nhẹn tháo vát và tinh thần tương thân tương ái trong quan hệ cộng đồng, bạn bè. Ngoại khóa cũng là một loại hình hoạt động giáo dục đào tạo nằm trong những phạm vi quy phạm giáo dục của nhà trường. Đó những hoạt động ngoài thời gian trên lớp, có hoặc không có sự chỉ đạo hay hướng dẫn của giáo viên, đối tượng tham gia chính là người học; có nội dung liên quan trực tiếp hay gián tiếp đến môi trường dạy và học mang tính giáo dục cao.

Đối với học viên đào tạo cán bộ chính trị cấp phân đội ở Trường Sĩ quan Chính trị, các HĐNK không những mục đích góp phần củng cố, bổ sung và nâng cao kiến thức, kỹ năng môn học, gắn lý thuyết với thực tiễn, mà còn đồng thời góp phần nâng cao chất lượng học tập, rèn luyện nhằm đáp ứng mục tiêu, yêu cầu giáo dục đào tạo của Nhà trường. Bên cạnh đó, việc tổ chức các HĐNK ở Nhà trường còn nhằm nâng cao bản lĩnh chính trị, kỹ năng, tay nghề công tác đảng, công tác chính trị của học viên; khả năng tư duy sáng tạo chủ động trong công tác; tinh thần tương thân, tương ái trong thực hiện nhiệm vụ... qua đó góp phần to lớn trong việc hình thành và phát triển bản lĩnh và nhân cách người chính trị viên.

HĐNK là một nội dung có vị trí, vai trò rất quan trọng, có ý nghĩa to lớn không chỉ giúp cho người học phát triển nhanh về tư duy mà còn tạo cho họ khả năng ứng xử tốt, vận dụng kiến thức tổng hợp linh hoạt, biết cách củng cố, mở rộng và nâng cao kiến thức, làm cho người học hứng thú, yêu thích môn học hơn. Mặt khác, HĐNK còn huy động được mọi người học cùng tham gia, là điều kiện thuận lợi cho người học được rèn luyện một số kỹ năng mềm; được phát huy khả năng và thể hiện năng khiếu của bản thân; được cung cấp thêm các kiến thức, kỹ năng mà chương trình chính khóa không có; người học có thái độ tích cực trong học tập, có hành vi, lối sống cao sự hiểu biết và hình thành kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng giao tiếp tạo hứng thú nghề nghiệp cho người học. Trong giáo dục học nói chung cũng như trong lý luận dạy học nói riêng, HĐNK luôn luôn được đề cập như một hoạt động hết sức quan trọng. Do đó, HĐNK được tổ chức với những nội dung

(Xem tiếp trang 60)

-Một kết quả tuyệt vời được ghi nhận là một bộ phận sinh viên (27.1%) đề nghị được diễn xuất để thể hiện bài học. Điều này khẳng định hiệu quả của quá trình học tập.

3. Thảo luận

Dựa trên kết quả nghiên cứu, bốn khuyến nghị được đưa ra như sau:

Đầu tiên, kỹ năng sư phạm và giám sát của giáo viên đóng vai trò quan trọng. Với mục tiêu lấy người học là trung tâm, giáo viên cần xem xét kỹ càng năng lực của người học để đưa ra các hoạt động lớp học phù hợp và đa dạng. Trong quá trình học, giáo viên cần phân công và giám sát chặt chẽ hoạt động làm việc nhóm, đặc biệt là sự hợp tác giữa nhóm trưởng và tất cả thành viên trong nhóm với nhau.

Thứ hai, việc “không để học sinh nào bị bỏ lại phía sau” cần được tuân thủ. Nhìn chung, khoảng cách giữa các học sinh giỏi và yếu kém bộc lộ rõ ràng. Những học sinh nổi trội hơn có thể chiếm ưu thế trong nhóm hoặc thậm chí hoàn thành công việc một mình khi những học sinh yếu cảm thấy tuyệt vọng. Đó là lý do tại sao các nhiệm vụ nên được giáo viên giải thích rõ ràng từ đầu với phân công nhiệm vụ phải được nhóm ghi nhận cụ thể. Giáo viên cũng cần khuyến khích mỗi học sinh làm việc theo cặp hoặc nhóm một cách công bằng và hài hòa.

Thứ ba, các bài tập diễn xuất nên được đề xuất dưới nhiều hình thức sau các phần khác nhau của bài học như thực hiện các đoạn hội thoại, đoạn văn và bài thuyết trình. Học sinh nhút nhát phải được hỗ trợ để tham gia hoạt động ngày càng tích cực hơn. Đôi khi, giáo viên và các học sinh giỏi có thể quan sát và đóng góp vào các buổi diễn tập để củng cố phần trình diễn thực sự.

Cuối cùng, phiếu khảo sát nên được thu thập để nhận phản hồi của học sinh và tạo ra những đổi mới phù hợp ngay lập tức. Phiếu khảo sát không chỉ khái quát toàn bộ quá trình mà còn thúc đẩy sự thích nghi cao hơn và giúp hạn chế những điểm yếu của việc tập luyện không phù hợp.

C. KẾT LUẬN

Các lớp học sử dụng phương pháp giảng dạy đa phương thức giúp bài học trở nên thú vị và sinh viên năng động, hào hứng tham gia các hoạt động ở lớp và hoạt động thực tế. Sinh viên học được cách đưa ra quyết định từ việc chọn chủ đề yêu thích, tự do thể hiện bản thân và tự tin trình bày ý tưởng của mình. Văn bản trực quan, bài văn mang tính xã hội, cơ hội thuyết trình, thảo luận qua Facebook và tranh luận ở lớp gia tăng sự tương tác không những giữa sinh viên với nhau mà còn giữa sinh viên với giảng viên. Suy luận logic, tư duy phản biện, khả năng khám phá cuộc sống thực tế và tính sáng tạo được hình thành và phát huy đã mang lại cảm hứng học tập, động lực và sự cải thiện kết quả học tập của sinh viên. Cuối cùng, sinh viên đạt được năng lực ngôn ngữ bên cạnh nội dung học tập. Để đạt được mục tiêu đề ra, sự hỗ trợ kịp thời từ phía giảng viên là yếu tố then chốt.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Bengtsson, M. (2016). How to plan and perform a qualitative study using content analysis. *NursingPlus Open*, 2, 8-14.
- [2] Bezemer, J. & Jewett, C. (2010), *Research methods in linguistics*. London: Continuum.
- [3] Bowcher, W. L. (Ed.) (2012), *Multimodal texts from around the world: Cultural and linguistic insights*. London: Palgrave.
- [4] Bull, G. & Anstey, M. (2010), *Evolving pedagogies: reading and writing in a multimodal world*. Education Services Australia, Melbourne.
- [5] Kress, G. (2010), *Multimodality: A social semiotic approach to contemporary communication*. London: Routledge.

VAI TRÒ CỦA HOẠT ĐỘNG...

(Tiếp theo trang 57)

và hình thức đa dạng, phong phú sẽ là phương thức để thực hiện nguyên lý giáo dục của Đảng: Học đi đôi với hành, lý luận gắn liền với thực tiễn, giáo dục kết hợp với lao động sản xuất, nhà trường gắn liền với xã hội.

HĐNK là một mô hình hoạt động rất hữu ích. Sau những giờ học tập căng thẳng trên lớp, thời gian dành cho những HĐNK giúp người học chủ động tham gia, vui vẻ xả stress, nâng cao được kỹ năng sống; tham gia những HĐNK, người học còn có điều kiện gần gũi nhau hơn, chia sẻ với nhau những kiến thức mà mình đã học tập được, rèn luyện bản lĩnh tuổi trẻ, tính tự lập, lòng dũng cảm, sự nhanh nhẹn tháo vát và tinh thần tương thân tương ái trong quan hệ cộng đồng, bạn bè. Ngoại khóa cũng là một loại hình hoạt động giáo dục đào tạo nằm trong những phạm vi quy phạm giáo dục của Nhà trường. Đó những hoạt động ngoài thời gian trên lớp, có hoặc không có sự chỉ đạo hay hướng dẫn của giáo viên, đối tượng tham gia chính là người học; có nội dung liên quan trực tiếp hay gián tiếp đến môi trường dạy và học mang tính giáo dục cao.

Tại trường Sĩ quan Chính trị hiện nay, thông qua các HĐNK, học viên không còn học chay, học thụ động nữa mà họ còn trực tiếp được tìm hiểu các vấn đề mà giáo trình học chính khóa đã hoặc không đề cập đến, những vấn đề mà giảng viên không có đủ điều kiện để truyền thụ cho các họ trong giờ học chính khóa. Qua HĐNK, học viên có thể tham gia rất nhiều các hình thức và mô hình hoạt động phù hợp với niềm đam mê và năng khiếu của mình để củng cố, mở rộng kiến thức và phát triển năng lực cũng như kỹ năng cần thiết của mình, qua đó góp phần hình thành, rèn luyện và phát triển các kỹ năng cơ bản của người cán bộ chính trị cho học viên như: kỹ năng thuyết trình, tổ chức và làm việc nhóm, khả năng tư duy sáng tạo, khả năng tự quản, tự học, tự bồi dưỡng, giao tiếp, ứng xử có văn hoá, kỹ năng giao lưu, hoạt động xã hội, hoạt động tập thể, kỹ năng tiếp cận, kỹ năng thiết kế, điều khiển, kiểm tra và đánh giá chương trình hoạt động... đây là những kỹ năng rất cần thiết để không ngừng nâng cao trình độ, tay nghề cho học viên, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo đội ngũ chính trị viên.

HĐNK thực chất là sự tiếp nối hoạt động chính khóa trên lớp, là con đường gắn lý thuyết với thực tiễn, tạo nên sự thống nhất giữa nhận thức với hành động, tạo cơ hội cho học sinh rèn luyện thói quen sống trong cộng đồng và phát huy tối đa năng lực, sở thích của từng cá nhân.

Hoạt động chính khóa và hoạt động ngoại khóa rất cần thiết trong hoạt động dạy học nói tại các cơ sở giáo dục nói chung. Trường Sĩ quan Chính trị nói riêng. Mỗi hoạt động đều có vai trò riêng, song chúng có mối quan hệ gắn bó mật thiết bổ sung cho nhau, trong đó hoạt động chính khóa là tiền đề cơ sở, là nền tảng; hoạt động ngoại khóa là đòn bẩy, là điều kiện. Do đó, nếu biết vận dụng, phối hợp đồng bộ, sáng tạo các hoạt động thì sẽ giúp cho công tác dạy và học đạt được hiệu quả giáo dục như mong muốn, góp phần tích cực nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện của Nhà trường.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- (1) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập I. Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
- (2) Hoàng Phê (2009), Từ điển Tiếng Việt. Nxb Đà Nẵng, Đà Nẵng.
- (3) Ngô Xuân Trường (2014), Nâng cao chất lượng hoạt động ngoại khóa của học viên đào tạo giáo viên khoa học xã hội và nhân văn ở Trường Sĩ quan Chính trị hiện nay, đề tài khoa học cấp Trường, Bắc Ninh.